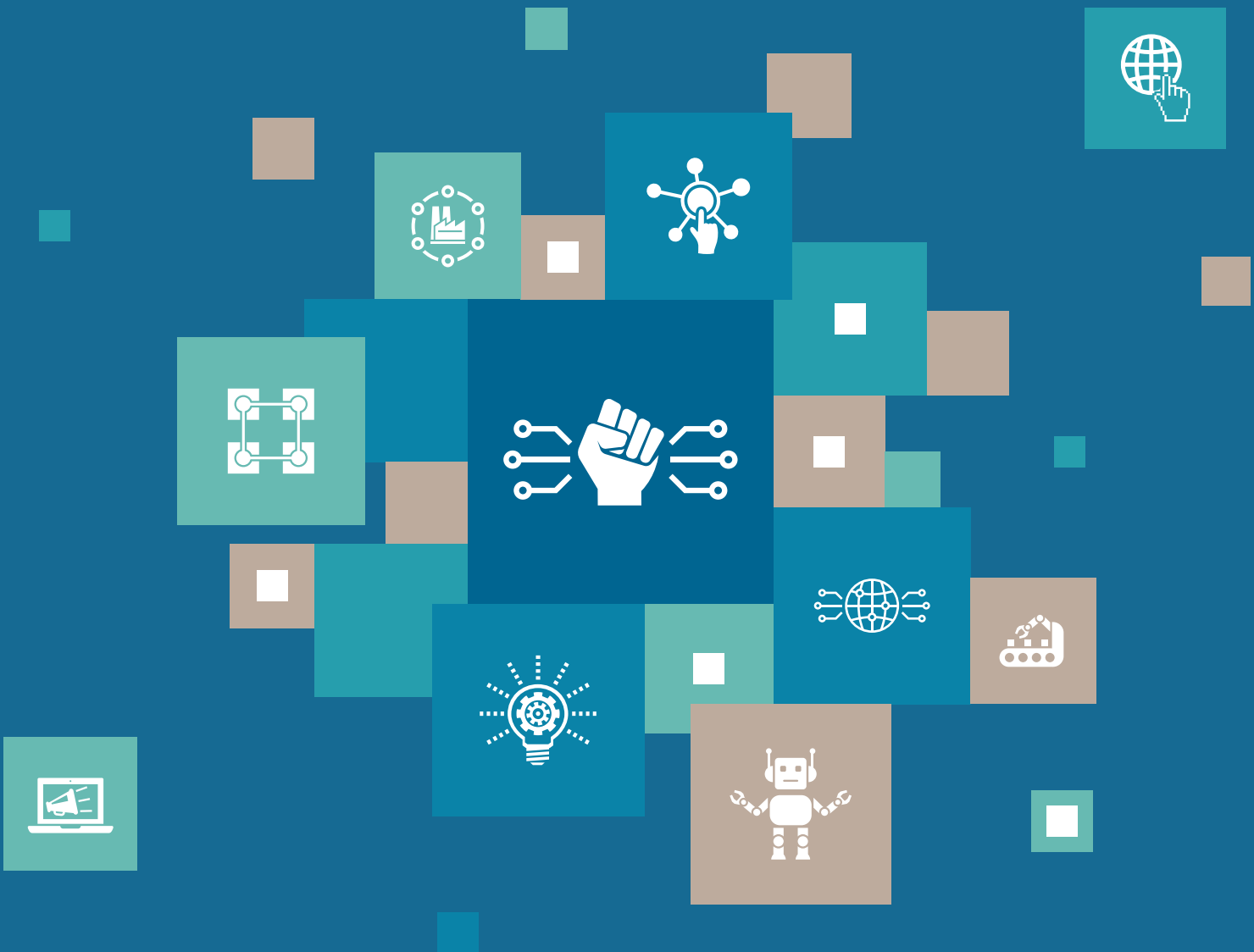

Forenklingsarbeidet for næringslivet

2017–2021

Innhold

.....

1	Innledning	5
2	Bakgrunn og forenklingsmål	6
3	Målet er nådd	7
4	Hva er forenkling og hvorfor forenkle?	9
5	Offentlig-privat sektorutvikling	10
5.1	Eksempler på offentlig-privat samarbeid i finanssektoren.....	10
5.1.1	Samtykkebasert lånesøknad.....	10
5.1.2	Kontrollinformasjon.....	11
5.1.3	Konkursbehandling.....	11
6	Utfordringer i forenklingarbeidet	12
6.1	Nye byrder.....	12
6.1.1	Styrking av aktivitets- og redegjørelsesplikten på likestillingsområdet (BFD).....	13
6.1.2	Endring i kassasystemforskriften og bokføringsforskriften (FIN).....	13
6.1.3	Nytt regelverk for naturalytelsler (FIN).....	13
6.1.4	Hvitvaskingsloven (FIN).....	13
6.1.5	Ny personvernlovgivning (KMD).....	13
6.1.6	Åpenhetsloven (BFD).....	13
6.1.7	Lov om register over reelle rettighetshavere (FIN).....	14
6.2	Regelrådet.....	14
7	Forenklingarbeidet i våre naboland	16
7.1	Danmark.....	16
7.2	Sverige.....	16
7.3	EUs Better regulation agenda.....	17
7.4	Forenklingarbeidet i et OECD-perspektiv.....	17

8	Beregning av administrative kostnader	19
8.1	Definisjon av administrative kostnader	19
8.2	Pris	20
8.2.1	Tid	20
8.2.2	Timepris	21
8.3	Antall aktiviteter	21
8.3.1	Populasjon og segmentering	21
8.3.2	Frekvens	21
9	Forenklingstiltakene	22
9.1	Regelforenklinger – estimerte tiltak	23
9.2	Digitalisering mm. – estimerte tiltak	25
9.3	Regelforenklinger – ikke-estimerte tiltak	34
9.4	Digitalisering mm. – ikke-estimerte tiltak	42

1 INNLEDNING

Regjeringen er opptatt av å bedre samfunnets bruk av ressurser og at offentlige reguleringer styrker konkurransekraften til norsk næringsliv. Lavere oljepriser, svakere vekst i produktivitet og den pågående koronapandemien er forhold som gjør det viktig å legge til rette for forenklinger som kan redusere kostnader og tidsbruk for bedriftene.

En prosjektgruppe i Nærings- og fiskeridepartementet har arbeidet opp mot hele forvaltningen for å identifisere og motivere til å gjennomføre tiltak for å holde tempoet i forenklingsarbeidet oppe. I perioden siden 2017 er det lagt vekt på å effektivisere og modernisere kommunikasjonen mellom næringsliv og myndigheter.

Med økt digital dialog med næringslivet kan myndighetene innhente mer informasjon i sanntid, saksbehandlingen kan skje raskere, enklere og med høyere kvalitet for både bedriftene og det offentlige. Dette reduserer næringslivets kostnader og motvirker svart økonomi.

Ved å frigjøre ressurser i bedriftene legger vi til rette for økt verdiskaping, større skattegrunnlag, bedre konkurransevne og økte muligheter for innovasjon. Den grunnleggende føringen i forenklingsarbeidet er at næringslivet skal få en enklere reise gjennom det store antall lover og forskrifter som møter dem i deres virke, samtidig som myndighetene har god kontroll der det er nødvendig.

Norge har et modent digitalt marked. En stor andel av befolkningen bruker internett daglig, og flere næringer har digitalisert sine forretningsprosesser med betydelige effektiviseringsgevinster som resultat. Videre er det norske samfunnet tradisjonelt preget av stor grad av åpenhet og tillit mellom forvaltning, institusjoner, næringsorganisasjoner og næringsliv. Disse faktorene er viktige forklaringer på at Norge holder et relativt høyt tempo i forenklingsarbeidet.

Det har vært viktig å ha en god og løpende dialog med næringslivets organisasjoner i forenklingsarbeidet. Organisasjonene kjenner godt de forretningsmessige prosessene og har god oversikt over virkningene av de krav som regelverkene stiller til bedriftene. God informasjon om hvor skoen trykker er verdifull informasjon for myndighetene når regelverk skal utformes, revideres eller fjernes. Dette bidrar til økt kvalitet på tiltakene og til at total tid for gjennomføring reduseres.

I denne rapporten oppsummeres mål og status for forenklingsarbeidet for næringslivet for perioden 2017–2021, og gjennomførte tiltak beskrives.

2 BAKGRUNN OG FORENKLINGSMÅL

Vekslede regjeringer har vært opptatt av å gjennomføre forenklinger for næringslivet slik at næringslivets verdiskapingsevne styrkes. I løpet av de siste 20 årene har det vært en rekke initiativer. Bondevik I-regjeringen satte høsten 1998 i gang prosjektet «Et enklere Norge». Målet var å gjøre regelverk og byråkrati enklere for bedriftene og å redusere skjemaveldet. Bondevik-regjeringens initiativ ble videreført av regjeringene Stoltenberg I og Bondevik II. Handlingsplanen «Et Enklere Norge» ble lansert i 2002, og i 2005 ble det satt et mål om at næringslivets administrative kostnader ved etterlevelse av regelverk skulle reduseres vesentlig innen utgangen av 2012. Ved tiltredelsen i 2013 styrket regjeringen Solberg det pågående arbeidet ytterligere. I Sundvolden-plattformen var målet å redusere næringslivets årlige kostnader ved myndighetspålagte rapporteringskrav med 15 mrd. kroner før utløpet av 2017, sammenlignet med kostnadene i 2011.

Regjeringen varslet i ny politisk plattform fortsatt store ambisjoner for forenklingsarbeidet og satte som mål å redusere næringslivets årlige administrative kostnader med å forenkle rapportering, lover og regler med 10 mrd. kroner i perioden 2017–2021. Dette kommer i tillegg til 15 mrd. kroner i gjennomførte forenklinger i perioden 2011–2017. Målet er å forbedre vilkårene for små og mellomstore bedrifter ytterligere.

3 MÅLET ER NÅDD

Næringslivets årlige kostnader med å oppfylle lover og regler er siden 31.12.2017 kuttet med ytterligere om lag 10,7 mrd. kroner. Dagens regjering har dermed gjennomført forenklinger som omregnet i 2020-kroner gir næringslivet en årlig besparelse på 28 mrd. kroner. Gevinstene realiseres enten gjennom direkte sparte kostnader eller ved spart tid. Gevinstene realiseres på ulike tidspunkter, men vil i stor grad ha effekt før 2022. I tillegg er det forenklinger under arbeid som vil gi ytterligere store besparelser i tiden fremover. Dette er ikke engangseffekter, men besparelser som kommer hvert år fremover.

I perioden siden 2017 er det lagt vekt på å effektivisere og modernisere kommunikasjonen mellom næringsliv og myndigheter. Den største kostnadsreduksjonen er den gradvise forbedring av Altinn som næringslivet, i en større undersøkelse, rapporterer å spare mer tid på enn det vi tidligere har tatt høyde for. Derfor er 5,1 mrd. kroner av den besparelsen som departementet nå rapporterer, relatert til den økende bruken av Altinn. Andre tiltak som er gjennomført, griper direkte inn i bedriftenes hverdag på områder som bokføring, regnskap, rapportering, skatt, moms, selskapslovgivning og tinglysing.

Forenklingstiltakene gir også betydelige samfunnsøkonomiske gevinster utover positive effekter på tidsbruken til den enkelte bedrift. Besparelsene i forvaltningen og for innbyggerne kommer i tillegg. Disse effektene er ikke prissatt i denne sammenheng.

Tabell 3.1 Estimerte forenklingstiltak (mill. kroner)

Nr.	Tiltak	Dep	Estimat	I kraft
1	Aksjeloven – økning i terskelverdiene for revisjonsplikt	NFD	150	10.01.2018
2	Aksjeloven – forenklinger 2018	NFD	50	01.01.2021
3	Utvidet adgang til digitale møter	NFD	1 350	01.06.2021
4	Sykmelding og sykepengesøknad – digitalisering	ASD	912	09.02.2017
5	Digitalt nabovarsel ved byggesøknader (OPS bygg og anlegg)	KMD	333	15.10.2018
6	Inntektsopplysningsskjema – digitalisering	ASD	159	01.01.2019
7	Kraftbransjen – digitalisering og automatisering (smarte strømmålere og Elhub)	OED	150	01.02.2019
8	Signaturrett og prokura – maskinell kontroll som reduserer manuell validering (DSOP finans)	JD	100	01.12.2019
9	Ny systemløsning for avgiftsforvaltningen (SAFIR)	FIN	79	31.12.2019
10	Petroleumstilsynets forenklingstiltak	ASD	10	06.04.2020

11	Videreutvikling av Altinn	KMD	5 066	01.07.2020
12	Elektroniske fraktbrev (eCMR)	JD	40	09.09.2020
13	Banklån for bedriftsmarkedet – utvidelse av samtykkebasert digital løsning til å gjelde alle privatlån, ikke bare pantelån (DSOP finans)	NFD	611	07.12.2020
14	Eiendomshandel – digital samhandling mellom banker og eiendomsmeglere via Kartverket/Altinn (DSOP finans)	KMD	490	31.12.2020
15	Kontrollinformasjon til Skatteetaten, NAV og Politiet – mer effektiv innhenting fra næringslivet (DSOP finans)	JD	150	31.12.2020
16	Ny digital løsning knyttet til eByggesøk, for samtykkesøknad til Arbeidstilsynet	ASD	57	04.03.2021
17	Konkursbehandling – direkte kontoinformasjon fra bankene til bostyrer (DSOP finans)	JD	33	30.06.2021
18	Ajourhold av pensjonsavsetninger (DSOP Finans)	FIN	820	01.07.2021
19	Tilda – statens tjeneste for deling av tilsynsdata	NFD	21	27.08.2021
20	Bruk av syntetiske testdata i Skatteetaten	FIN	17	01.09.2021
21	Syke- og uføreopplysninger fra NAV – samtykkebasert tilgang for forsikringsselskapene (DSOP finans)	ASD	36	31.12.2021
22	Selskapsetablering for AS – kobling av stiftelse, etablering av bankkonto og registrering i de offentlige registrene (DSOP finans)	NFD	75	30.06.2022
	SUM		10 709	

I tillegg er det gjennomført en rekke forenklingstiltak uten prissatte virkninger. De ikke-prissatte virkningene er virkninger der vi ikke har funnet grunnlag for å anslå størrelsen på besparelsen, enten fordi vi mangler opplysninger om antall berørte aktører eller hvor stor nytten er for dem.

4 HVA ER FORENKLING OG HVORFOR FORENKLE?

Formålet med forenklingsarbeidet er å bedre samfunnets bruk av ressurser og å styrke konkurransekraften i norsk næringsliv. En enklere hverdag for bedriftene oppnås ved å løse oppgaver på nye og smartere måter. Det krever innovasjon gjennom å la teknologi overta oppgaver som tidligere ble utført manuelt, og å gjøre ting på nye måter.

Forenklingsarbeidet for næringslivet har bred politisk oppslutning og følger hovedsakelig to hovedspor. Dels dreier det seg om å forenkle lover og forskrifter, og dels om å gjøre det enklere for bedriftene å håndtere rapporteringspliktene til myndighetene.

I vurderingene av mulige lov- og forskriftsendringer må forenklingshensynet på vanlig måte veies opp mot andre relevante hensyn i reguleringsarbeid. Et velfungerende samfunn forutsetter at det finnes orden og oversikt over økonomiske ansvarsforhold og at dette kommer klart frem i et oversiktlig regelverk. Forenklingsarbeidet har derfor ikke et ensidig mål om å fjerne flest mulig regler. Men verdiskapingen blir størst dersom offentlige reguleringer og krav om informasjon ivaretar samfunnets behov og samtidig påfører bedriftene minst mulig belastning.

Forenklinger for næringslivet må balanseres mot behovet for kontroll. Forenklingstiltak kan bidra til bedre og enklere risikotilpasset kontroll, og hensynene er ikke alltid motstridende. Spesielt kan digitalisering og koordinering mellom offentlige etater gi enklere rapportering og mer tilgjengelig og lettere sammenlignbar informasjon. Dette styrker kontrollmulighetene og reduserer kontrollinstansenes ressursbruk.

Med økt digital dialog med næringslivet kan myndighetene innhente mer informasjon i sanntid, saksbehandlingen kan skje raskere, enklere og med høyere kvalitet for både bedriftene og det offentlige. Dette gjøres blant annet gjennom digitaliserte rapporteringsløsninger og gjennomføring av prinsippet «kun én gang», dvs. at privat sektor ikke skal behøve å rapportere samme opplysning flere ganger til det offentlige.

Regjeringens digitaliseringsstrategi En digital offentlig sektor ble lansert i juni 2019 og gjelder for perioden 2019–2025. Et av hovedmålene i strategien er at offentlig sektor utnytter potensialet i deling og bruk av data til å lage brukervennlige tjenester, og bidra til verdiskaping og forenkling for næringslivet. Et innsatsområde for å nå dette målet er at data i større grad skal deles og gjenbrukes i offentlig sektor, og åpne data skal publiseres blant annet for å fremme innovasjon og verdiskaping i næringslivet.

5 OFFENTLIG-PRIVAT SEKTORUTVIKLING

Regjeringen har i sin politiske plattform vektlagt at digitalisering er et viktig verktøy for forenkling og innovasjon av offentlig sektor. Tempoet i digitaliseringen skal opp, og samarbeidet med privat sektor skal forsterkes. Digitaliseringen av samfunnet gir muligheter for enklere og sikrere utveksling av informasjon, noe som gir partene forenklingsgevinster samtidig som innbyggere og næringsliv opplever en bedring i servicegraden.

Det blir nå gjennomført flere offentlig-private samarbeidstiltak som dreier seg om digitalisering av viktige prosesser i næringer som finans, landbruk, havbruk og byggenæringen. Dette gjøres for å øke konkurransekraften i den enkelte næring og for å modernisere den offentlige forvaltningens digitale kommunikasjon med næringene. Samarbeidsprosjektene med næringslivet har også økt oppmerksomheten om verdien av å dele næringslivsdata, og hvordan dette kan komme både forvaltning og privat sektor til gode.

Modellen bygger på en ubyråkratisk styringsmodell og en porteføljestrategi hvor gevinst og nytte skal balanseres mellom aktørene over tid. Innenfor noen deler av porteføljen vil typisk en part ha større kostnader enn nytte, samtidig som nytten er større enn kostnadene i andre prosjekter. Samarbeidsprosjektene er konkrete prosjekter, noe som bidrar til større felles forståelse for utfordringene og bredere engasjement i gjennomføringen.

5.1 Eksempler på offentlig-privat samarbeid i finanssektoren¹

5.1.1 Samtykkebasert lånesøknad

For å få innvilget et lån i banken, må lånsøker dokumentere at de evner å betjene fremtidige renter og avdrag. Tidligere måtte lånsøker fremlegge de tre siste lønsslippene og det siste skatteoppgjøret for å få lånesøknaden sin behandlet. Lånsøkeren tok enten med seg de fysiske papirene til banken, eller skannet dem og la dem ved den digitale lånesøknaden. I tillegg til at prosessen opplevdes tung og tidkrevende for både lånsøkerne og banken, innebar den også en sikkerhetsrisiko: Lånsøkere kunne forfalske papirene sine, og saksbehandlerne kunne gjøre feiltastinger ved overføring av informasjon til bankens system.

Med den nye løsningen kan en lånsøker med sitt samtykke godkjenne at banken kan innhente nødvendige skatte- og inntektsopplysninger direkte fra Skatteetaten. Finansieringsbevis kan dermed utstedes mye raskere enn før – og med redusert risiko for manipulering av kredittopplysninger. Mer enn 95 pst. av alle norske banker har tatt i bruk den nye løsningen, som gjør at de nå kan innhente skatte- og inntektsopplysninger digitalt fra Skatteetaten.

¹ Jf. DSOP (2020). Aktivitetsrapport for 2020.

5.1.2 Kontrollinformasjon

I forbindelse med kontroll- og etterforskningsaktiviteter kan Skatteetaten, NAV og politiet be banker og andre finansforetak om innsyn i en persons eller organisasjons kontoinformasjon. Oversendelsen av denne kontoinformasjonen har tidligere foregått manuelt og vært tidkrevende for både etatene og finansforetakene.

Med den nye løsningen kan finansforetakene utlevere kontoinformasjon digitalt til Skatteetaten, NAV og politiet. I stedet for at den aktuelle etaten først må bruke tid på å manuelt kartlegge i hvilke finansforetak objektet (personen eller organisasjonen) er kunde, får de nå rask og maskinell tilgang til denne informasjonen. Prosessen starter med at det går ut en automatisk forespørsel til kundeforholdsregistre KAR/KFR fra den aktuelle etatens system. I retur får etaten en liste over finansforetak der objektet har eller har hatt et kundeforhold. Etaten kan deretter sende en automatisk digital forespørsel om å få tilsendt den relevante kontoinformasjonen fra finansforetakene på listen. Ved å digitalisere og automatisere prosessen sparer både bankene og etatene tid.

5.1.3 Konkursbehandling

Dagens utveksling av informasjon mellom bostyrere og banker ved oppgjør av konkursbo, er fragmentert og uoversiktlig. Det er varierende praksis fra bank til bank og fra bostyrer til bostyrer, og tilnærmet all utveksling av informasjon mellom bostyrere og banker er manuell. Samtidig foregår kommunikasjonen i usikre kanaler, primært på e-post og i noen tilfeller med vanlig post. Når en bostyrer starter prosessen med å søke etter boets eiendeler, gjøres dette i dag ved å sende en forespørsel til utvalgte banker – ofte i nærområdet hvor konkursen er åpnet. Dette gjøres basert på erfaring og informasjon som bostyreren har om boet. Bostyrer har med denne tilnærmingen ingen garanti for å nå alle banker som det konkursrammede selskapet har hatt et kundeforhold til.

Bostyrere vil med den nye løsningen få en digital oversikt over bankene som har en kunderelasjon til konkursdebitor. I tillegg får bostyrere oversikt over kontoer og transaksjonsinformasjon og saldo for disse fra bankene. Løsningen er integrert i bosiden som Brønnøysundregistrene har etablert for bostyrerne i Altinn. Bosiden er en tjeneste som gir mulighet for samhandling mellom bostyrer, kreditor, Konkursregisteret, andre offentlige etater og nå også banker. Prosessen starter med at bostyreren forespør kundeforholdsregistre fra bosiden, og får i retur en liste over finansforetak der konkursdebitor har et kundeforhold. Bostyreren sender deretter en digital forespørsel om å få tilsendt den relevante kontoinformasjonen og de fire siste måneders transaksjonshistorikk fra finansforetakene på listen. Løsningen sender også ut konkursvarsler på nye oppståtte konkurser, slik at bankene automatisk kan sperre kontoer hvis det eksisterer et kundeforhold.

Løsningen gjør at både bostyrere og banker sparer tid. Det blir enklere for bostyrer å få en rask oversikt over boet. Kreditorerne, som ofte inkluderer staten, kan være sikrere på at konkursboet låses for uttak umiddelbart, og at de faktiske verdiene i boet blir inkludert i bo-oppgjøret.

6 UTFORDRINGER I FORENKLINGSARBEIDET

6.1 Nye byrder

Forenklingsundersøkelsen 2020² viser at en økende andel ledere mener det er blitt enklere å drive næringsvirksomhet i Norge. Andelen som mener det er blitt enklere, er økt fra 27 pst. i 2014 til 40 pst. i 2020. Andelen som mener det er vanskelig, går ned fra 26 pst. i 2014 til 18 pst. i 2020. Som i den tilsvarende undersøkelsen fra 2019 er det regnskap og bokføring som i minst grad skaper problemer, mens om lag 25 pst. mener at arbeidsmiljølov, HMS-krav og skatte- og avgiftsregler skaper problemer for virksomheten. Dette kommer frem etter 804 intervjuer med ledere av små- og mellomstore bedrifter i Norge.

I perioden 2014 til 2017 viste undersøkelser en trend der flere og flere næringsdrivende mente at rapportering til SSB og andre offentlige myndigheter medførte problemer. Forenklingsundersøkelser de siste årene viser at denne trenden ble brutt i 2018. Mye av grunnen til dette kan være at det ble satt i gang et arbeid for at SSB kunne innhente mye av den informasjonen og statistikkene som kreves, gjennom elektronisk uttak fra allerede innsamlede data i A-ordningen og andre registre.

Det har likevel blitt fremhevet fra flere hold at det innføres stadig nye byrder for næringslivet og at de enkelte krav ikke settes i sammenheng med det samlede belastningsnivået for særlig små og mellomstore bedrifter. Næringslivets bransjeorganisasjoner har påpekt at nye rapporteringsplikter reduserer gevinstene av forenklingsarbeidet, og at det er nettobelastningen av regelverksendringer som merkes og betyr noe.

Bedriftsøkonomiske hensyn må veies opp mot samfunnsøkonomiske vurderinger. Dette betyr at nytt regelverk som innføres, kan medføre en økning i næringslivets administrative kostnader. I perioden har det blant annet vært gjennomført tiltak for å forebygge svart arbeid, motvirke økonomisk kriminalitet, styrke likestillingsarbeidet, sikre personvernet bedre og å utvikle regelverk for å styrke bærekraft og miljø. Dette er reguleringer som er prioritert gjennomført etter politiske vurderinger og avveininger, og følger ofte fra EØS-rettslige eller internasjonale forpliktelser.

I et forenklingperspektiv er det relevante spørsmålet om formålet for regelverket kan nås på en mindre byrdefull måte for næringslivet. For å gjøre det vanskeligere å innføre nye unødvendige byrder, ble Regelrådet opprettet og det er innført nye krav i utredningsinstruksen til en forsvarlig konsekvensutredning.

² Opinion (2020). Bedriftsundersøkelsen 2020. Utarbeidet på oppdrag av Revisorforeningen, NHO og Regnskap Norge.

Tallfesting av kostnadene ved etterlevelse av nytt regelverk er krevende. Det kan eksempelvis være krevende å finne nøyaktige tall på hvor mye av næringslivets ressursbruk til rapportering knyttet til samfunnsansvar er til enhver tid, eller hvor mye ressurser bedriftene bruker på oppfølging av leverandørkjeder. Etter en kost-nytte-vurdering har departementet derfor ikke estimert nøyaktige kostnadstall for nye administrative oppgaver som er tilkommet i perioden. Etter departementets vurdering har innføringen av nye administrative oppgaver hatt liten betydning sammenlignet med effekten av forenklingsarbeidet.

Departementet har likevel utarbeidet, i samarbeid med næringsorganisasjonene NHO, Regnskap Norge, Revisorforeningen, Virke og SMB Norge, en oversikt over tiltak i de senere år som har medført merarbeid for næringslivet:

6.1.1 Styrking av aktivitets- og redegjørelsesplikten på likestillingsområdet (BFD)

Virkeområdet av den lovbestemte arbeidsmetoden for likestillingsarbeidet i likestillings- og diskrimineringsloven § 26 andre ledd utvides til å omfatte arbeidsgivere i private virksomheter med mellom 20 og 50 ansatte, når en av arbeidslivets parter krever det. Tiltaket medfører administrative merkostnader i form av økt rapporteringsbyrde for næringslivet, særlig SMB.

6.1.2 Endring i kassasystemforskriften og bokføringsforskriften (FIN)

Siden 1. januar 2019 har alle næringsdrivende som driver kontantsalg, plikt til å bruke kassasystemer som tilfredsstillers lovens krav. Loven har som hovedformål å redusere omfanget av svart økonomi i kontantbransjene. Alt kontantsalg skal registreres og dokumenteres ved bruk av et kassasystem med produkterklæring. Dette er hjemlet i en ny bestemmelse i bokføringsloven. Bedrifter som unnlater å registrere og dokumentere kontantsalg ved hjelp av et godkjent kassasystem, kan bli pålagt et overtredelsesgebyr. Det gjøres unntak fra kravet om å bruke kassasystem med produkterklæring for noen typer virksomheter. Dette gjelder blant annet næringsdrivende med lav omsetning, det vil si mindre enn 50 000 kroner eks. mva. i løpet av et regnskapsår.

6.1.3 Nytt regelverk for naturalytelser (FIN)

Fra 1. januar 2019 kom det nye regler for beskatning av såkalte frynsegoder, blant annet bonuspoeng fra flyreiser betalt av arbeidsgiver, tips, gratisbilletter for frivillige på festivaler og ansatttrabatt på kjøp av varer og tjenester hos egen arbeidsgiver. Det er innført innberetningsplikt for tips for arbeidsgiver og det skal beregnes arbeidsgiveravgift. Reglene om maksimumsbeløp for skattefrie personalrabatter gjør at arbeidsgivere må innføre registreringsrutiner på ansattnivå for å holde oversikt over benyttet rabatt.

6.1.4 Hvitvaskingsloven (FIN)

Hvitvaskingsloven trådte i kraft 20. juli 2018. Loven skjerper kravene til kundetiltak og pålegger ledelse og styre et større ansvar. Det innføres også administrative sanksjoner for foretak og personer som ikke etterlever loven.

6.1.5 Ny personvernlovgivning (KMD)

Den nye personopplysningsloven trådte i kraft 20. juli 2018. Den nye loven gjennomfører EUs personvernforordning (GDPR) i Norge og gjør personvernforordningen til norsk lov. Loven styrker kravene til hvordan virksomheter behandler personopplysninger. Forordningens formål er å sørge for en god beskyttelse av personopplysninger samtidig som personopplysninger skal kunne utveksles fritt innenfor EØS-området.

6.1.6 Åpenhetsloven (BFD)

Formålet med åpenhetsloven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og sikre allmennheten tilgang til informasjon om virksomheters og deres leverandørkjeders påvirkning på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Loven gjelder større virksomheter som tilbyr varer og tjenester i Norge, og norskregistrerte større virksomheter som tilbyr varer og tjenester utenfor Norge.

6.1.7 Lov om register over reelle rettighetshavere (FIN)

Lov om register over reelle rettighetshavere gjennomfører EUs fjerde hvitvaskingsdirektivs forpliktelse til å opprette et sentralt register over reelle rettighetshavere. Reelle rettighetshavere er alle fysiske personer som i siste instans eier eller kontrollerer en juridisk person og enkelte andre enheter. Den nye loven har som formål å bidra til at allmennheten, offentlige myndigheter og rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven får bedre tilgang på informasjon om eierskap og kontroll over norske selskaper. Lov om register over reelle rettighetshavere ble vedtatt 1. mars 2019. Forskrifter til loven ble vedtatt 21. juni 2021, men dato for ikrafttredelse av loven og forskriften er foreløpig ikke satt.

6.2 Regelrådet

Nøkkelen til velbegrunnede og gjennomtenkte statlige tiltak er gode beslutningsgrunnlag. Regjeringen har fastsatt en revidert utredningsinstruks som krever at seks grunnleggende spørsmål alltid skal besvares før man bestemmer hvilke tiltak som skal iverksettes. Den nye instruksjonen skal bidra til å øke kvaliteten på utredninger, slik at beslutninger som berører blant annet småbedriftenes hverdag, blir tatt på best mulig grunnlag.

Regelrådet ble opprettet som et faglig uavhengig forvaltningsorgan i desember 2015, og var i virksomhet fra sommeren 2016. Regelrådets formål er å bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk. Regelrådet har som oppgave å vurdere beslutningsgrunnlaget til nye lover og forskrifter for å sikre gode rammebetingelser for næringslivet. Regelrådet skal vurdere om konsekvensene for næringslivet av nye regler er tilstrekkelig kartlagt og om reglene er utformet slik at de oppnår målene til en lavest mulig kostnad for næringslivet. Vurderingene tar utgangspunkt i utredningsinstruksjonen.

Det er de minste bedriftene som relativt sett bruker mest ressurser på oppfølging av kravene som næringsreguleringen stiller, og det er derfor de som vil ha størst nytte av at forenklingperspektivet ivaretas når nye lover og forskrifter fremmes. Regelrådet kartlegger alle forslag til lover og forskrifter som berører næringslivet. I 2020 kartla Regelrådet 364 saker, inkludert 48 kartlagte covid-19-saker.

Rådet gir også generell veiledning til forvaltningen om utarbeidelse av konsekvensvurderinger, og kan bistå ansvarlig departement eller direktorat i arbeidet med å vurdere konsekvensen av EØS-relevant regelverk. Rådet følger med på faglig utvikling og praksis på områdene regelforenkling og regulering.

Regelrådet er et rådgivende organ og kan ikke pålegge offentlige etater å utrede saker på nytt. Rådets arbeidsform er basert på rådgivning og dialog med departementer og direktorater for å forbedre grunnlaget for beslutningene som skal tas av Stortinget eller forvaltningen.

Erfaringen så langt er at nye regler som foreslås som oftest er godt gjennomtenkte i forhold til hvilke formål de skal ha, men det bare unntaksvis er vurdert om reglene er unødig kostbare å følge for bedriftene generelt. Det er også sjelden at viktige hensyn til de små bedriftene er drøftet og vurdert. Regelrådets kartlegging og uttalelser viser videre at alternativer til regulering ofte ikke er vurdert. Dette viser at Regelrådet har et viktig arbeid foran seg for å bidra til å bedre utredningskvaliteten. På tross av et politisk mål om forenkling, viser tall fra Regelrådet at i de hørings sakene rådet har gjennomgått foreslås det forenklinger for næringslivet i kun en av fire saker.

Effekten av Regelrådets uttalelser vil naturlig nok komme over tid. Det tar tid å endre arbeidsrutiner på dette området gjennom en stor og kompleks forvaltning. Vi mener likevel at Regelrådets arbeid har gitt noen konkrete resultater allerede. Vi ser blant annet at forslag har blitt ytterligere utredet, tiltak har blitt revurdert, og høringsnotat har blitt sendt på ny høring med forbedret utredning av viktige problemstillinger. Vi erfarer også at departementer og direktorater som Regelrådet har hatt dialog med, har hevet kvaliteten på utredninger i senere høringsrunder. I tiden fremover blir det viktig å fokusere på de områdene der det er forbedringspotensial i utredningskvaliteten og på de forslagene som har størst konsekvenser for næringslivet.

7 FORENKLINGSARBEIDET I VÅRE NABOLAND

Norge scorer gjennomgående høyt på internasjonale undersøkelser om næringsvennlighet. I *Doing Business 2020*-undersøkelsen i regi av Verdensbanken, rangeres Norge som verdens 9. beste land å drive næringsvirksomhet i. Politisk stabilitet, fravær av korrupsjon, sikkerhet, forutsigbar og effektiv offentlig forvaltning og høy tillit i samfunnet er viktige faktorer for å få et effektivt næringsliv. Departementet følger med på forenklingsarbeidet i andre land, og utveksler erfaringer med spesielt de nordiske landene.

7.1 Danmark

Danmark har gjennom en årrekke og under skiftende regjeringer hatt reduksjonsmålsettinger for kostnader for næringslivet. Etter valget i 2019 meddelte den nyvalgte regjeringen at man ikke ønsket en ny målsetting for byrdereduksjon.

Erhvervslivets EU- og regelforum ble etablert i 2019 og fungerer som et uavhengig rådgivende organ for regjeringen, og består av 19 medlemmer fra næringslivs- og forbrukerorganisasjoner, akademia samt fagbevegelsen. Forumet er en sammenslåing av de to tidligere rådgivende organene *Virksomhedsforum for enklere regler* og *Implementeringsrådet*. Forumet skal peke på områder der reglene oppleves som unødvendig byrdefulle, arbeide for å sikre danske interesser i EU-lovgivningen og foreslå områder der næringslivets dialog med offentlige myndigheter kan forenkles. En stor del av forumets arbeid, ivaretas i nedsatte arbeidsgrupper, som jobber med spesifikke tema. anbefalinger som vedtas i møter, oversendes til regjeringen senest tre uker etter avholdt møte. Regjeringen er bundet av et *følg eller forklar*-prinsipp. Dette innebærer at regjeringen for hvert forslag må svare på om og hvordan den vil gjennomføre forslaget eller gi en forklaring på hvorfor forslaget ikke bør gjennomføres.

Erhvervstilsynet i Danmark fungerer som sekretariat for Erhvervslivets EU- og regelforum. Tilsynet følger også opp forenklingsarbeidet ved å samarbeide med andre offentlige myndigheter og næringsliv om å redusere byrder i eksisterende regulering og forebygge byrder i ny regulering.

I Verdensbankens siste *Doing Business*-undersøkelse 2020 havnet Danmark på 4. plass av 190 land.

7.2 Sverige

Sverige har hatt «regelförenklingsmål», som bl.a. inkluderer at de administrative kostnadene skal være lavere i 2020 sammenlignet med kostnadene i 2012. Tillväxtverket leverte sin rapport 15. april 2021 som viste at de administrative byrdene i perioden netto har økt med 4 mrd. svenske kroner. Den svenske regjeringen har ikke tallfestet et nytt konkret reduksjonsmål.

Forenklingsarbeidet har i denne perioden vekt på to hovedområder for å nå byrdereduksjonen; bedre service og mer formålstjenlige regler. Konkret innebærer dette at saksbehandlingstidene

skal være redusert i 2020 sammenlignet med 2012, og at det senest i 2020 skal foreligge hensiktsmessige verktøy som skal hjelpe bedrifter med å starte og drive virksomhet. Andelen små og mellomstore bedrifter som opplever at regelverket er et hinder for vekst, skal være mindre i 2020 enn i 2006. Svenske myndigheter etablerte allerede i 2008 et regelråd som skal granske kvaliteten på konsekvensvurderinger til regelverksforslag som kan få betydning for næringslivet.

I Verdensbankens Doing Business-undersøkelse 2020 havnet Sverige på 10. plass av 190 land.

7.3 EUs Better regulation agenda

Den nye Europakommisjonen kom på plass 1. desember 2019. Som en del av sin dagsorden for bedre regulering (*Better regulation*) vurderer Kommisjonen løpende, hvorvidt EU-lovgivningen oppfyller borgernes og næringslivets behov med minst mulige administrative kostnader. Særlig bidrar programmet for målrettet og effektiv regulering (Refit), som fokuserer på større direkte kontakt med næringslivet og løpende analyser av EUs gjeldende regelverk for å identifisere unødvendige byrder for næringslivet.

Kommisjonen etablerte i 2020 en møtearena, *Fit for Future*-plattformen (F4F), som samler eksperter til diskusjon om forbedringer av eksisterende EU-lovgivning. F4F består av en regjeringsgruppe med representanter fra nasjonale, regionale og lokale myndigheter fra alle EU-land, samt en interessentgruppe fra næringslivet.

Konsekvensvurderinger av Kommisjonens lovforslag vurderes og kvalitetssikres av et regelråd, *Regulatory Scrutiny Board* (RSB). Dersom vurderingen får «rødt lys» skal utkastet i prinsippet sendes tilbake til det aktuelle generaldirektoratet i Kommisjonen. RSB har ingen vetorett, men dersom generaldirektoratet likevel velger å fremme et forslag med en negativ vurdering fra RSB, må dette offentlig begrunnes. RSB bistår også Kommisjonens konsekvensanalyser og evalueringer på et tidlig tidspunkt i lovgivningsprosessen. RSB skal i utgangspunktet ha en uavhengig rolle og ikke instrueres i sitt arbeid. Rådet ledes av en av Kommisjonens generaldirektører og består videre av tre «høytstående» embetsmenn fra Kommisjonen samt tre uavhengige eksperter.

7.4 Forenklingsarbeidet i et OECD-perspektiv

OECDs anbefalinger om hva som skaper gode og effektive reguleringer understreker et langt bredere spekter av tiltak enn kun et reduksjonsmål. OECD legger vekt på at medlemslandene må ha en overordnet politikk for god reguleringspraksis og sørge for en god gjennomføring av de viktigste aktivitetene i reguleringssyklusen. Disse er:

- > forhåndsutredning av reguleringsforslag (*Regulatory impact assessments*),
- > involvering av berørte parter i prosessen (*Stakeholder engagement*),
- > effektiv gjennomføring,
- > tilsyn og håndheving og
- > evaluering (*Ex post evaluation*).

For at reguleringsprosessen skal være effektiv, anbefales det å ha uavhengige tilsynsorganer (*oversight bodies*), slik som det norske Regelrådet. Betydningen av internasjonalt reguleringsarbeid har i de senere år fått økt oppmerksomhet i OECDs anbefalinger på området.

I OECD-anbefalingen om reguleringspolitikk fra 2012 sies det at medlemslandene bør foreta systematiske gjennomganger for å sikre at regelverket forblir kostnadseffektivt og konsistent, og leverer de tiltenkte politiske målene.³ Videre anbefales det at evalueringer bør være en integrert og permanent del av reguleringscyklusen, at evalueringskravene bør gjelde alle områder og at evalueringene bør inneholde en evidensbasert vurdering av de faktiske resultatene av regulatoriske tiltak, samt anbefalinger for å bøte på eventuelle mangler. Det understrekes at en portefølje av tilnærminger vil generelt være nødvendig for å sikre at typen gjennomgang er den mest egnede og kostnadseffektive. Det pekes på tre hovedgrupper evalueringer som kan inngå i en slik bred tilnærming: Planlagte gjennomganger, ad-hoc gjennomganger og løpende vurdering av eksisterende regelverk. Reduksjonsmål kommer inn under sistnevnte kategori’.

OECD anbefaler en helhetlig reguleringspolitikk som overbygning for en forenklingpolitikk.

³ OECD (2020). *Reviewing the Stock of Regulation, OECD Best Practice Principles for Regulatory Policy*. OECD Publishing, Paris.

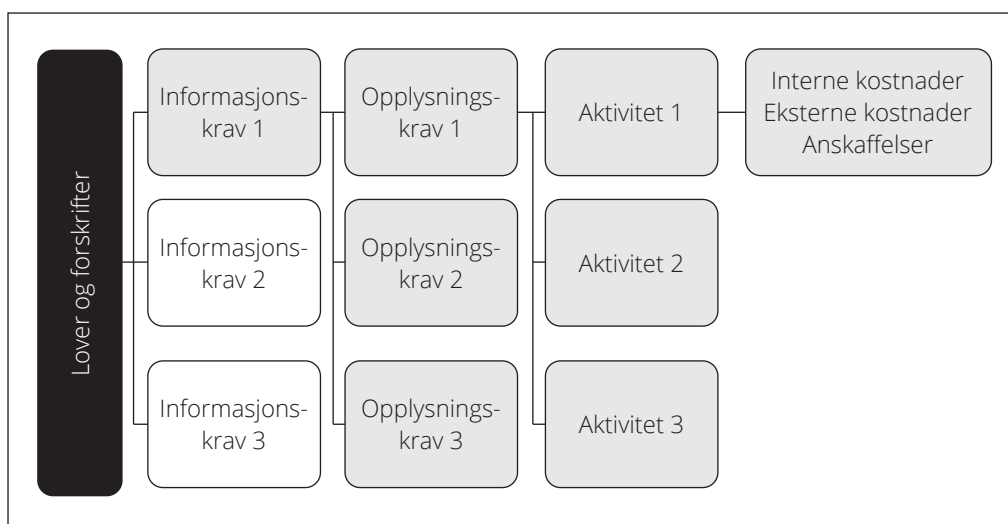
8 BEREGNING AV ADMINISTRATIVE KOSTNADER

Direkte administrative kostnader for berørt næringsliv utgjør kun ett kostnadselement i en samfunnsøkonomisk analyse av et tiltak. Hvor mye arbeid som legges ned i å kvantifisere disse, må tilpasses proporsjonalitetsprinsippet som utredningsinstruksen hviler på. I det videre redegjøres det kort for en praktisk metode som ofte kan benyttes ved beregning av de administrative kostnader.

8.1 Definisjon av administrative kostnader

Administrative kostnader (belastningen) per aktivitet er definert som kostnaden knyttet til de administrative aktivitetene næringslivet er pålagt å gjennomføre for å etterleve et myndighets-pålagt informasjonskrav. Et regelverk kan inneholde flere informasjonskrav. Og ett informasjonskrav kan omfatte flere opplysningskrav eller aktiviteter som virksomhetene er pålagt å gjennomføre for å oppfylle regelverket. Den samlede administrative kostnaden er summen av kostnader knyttet til interne aktiviteter og kjøp av tjenester, samt eventuelle anskaffelser som det må investeres i for å oppfylle de administrative kravene. Sammenhengen mellom begrepene er illustrert i figur 8.1.

Figur 8.1 Sammenhengen mellom informasjonskrav, opplysninger det enkelte foretaket må fremskaffe, administrative aktiviteter som må gjennomføres og kostnader knyttet til disse aktivitetene.

Administrative kostnader per aktivitet er det mest hensiktsmessige analysenivå. Formelen for å beregne disse er:

$$\text{Administrative kostnader per aktivitet} = P \times Q = (T \times W) \times (N \times F)$$

der

- P = Pris per aktivitet
- Q = Antall aktiviteter per år
- T = Antall timer som medgår
- W = Lønnskostnad per time
- N = Populasjon, antall berørte virksomheter
- F = Frekvens, antall ganger aktivitet utføres per år

De relevante administrative kostnader finnes ved å summere alle aktivitetskostnadene. Det er nye nødvendige aktiviteter som skal beregnes. Forutsetningen er at informasjon som det offentlige allerede har fra annen kilde, ikke skal etterspørres i nytt regelverk.

8.2 Pris

Ved beregning av pris er de to komponentene tid og lønnskostnad utgangspunktet, se nærmere om disse faktorene nedenfor. Imidlertid kan det ved bruk av eksterne tjenester være hensiktsmessig å benytte en gjennomsnittlig enhetspris i stedet for å beregne $T \times W$.

8.2.1 Tid

Med tid (T) menes antall timer det tar for et foretak å gjennomføre de aktiviteter som kreves for å etterleve informasjonskravet, inkludert forarbeid. Eksempler på tidsbruk kan være å sette seg inn i informasjonskravet, samt hente inn, sammenstille, dokumentere, kontrollere og sende inn informasjon. Tidsbruken vil variere mellom virksomhetene. Det er tale om å kartlegge et gjennomsnitt for normalt effektive virksomheter, eventuelt splittet opp i størrelseskategorier dersom relevant. Det er flere praktiske tilnærminger som kan brukes:

- Man kan undersøke om det allerede finnes tidsestimater for lignende lovgivning, kontakt Oppgaveregisteret.
- Man kan beregne gjennomsnittlig tidsbruk ved å innhente tall fra et utvalg representative virksomheter, fortrinnsvis fra minimum 3–4. Ved forventning om stor variasjon, for eksempel mellom store og små virksomheter, bør dette påvirke størrelsen og sammensettingen av utvalget det innhentes tidsestimater fra.
- I mangel på annet vil bransjeorganisasjoner kunne gi gode skjønsmessige estimater.

Tidsbruk er normalt det estimatet som er beheftet med størst usikkerhet. Statistisk utsagnskraft øker med antall datapunkter som inngår i estimatet. Normalt vil tall fra 15–20 virksomheter gi et godt grunnlag. Men en slik grundig og ressurskrevende analysemetode bør forbeholdes de største tiltakene. Det er imidlertid viktig at det redegjøres for hvordan estimatet er innhentet.

8.2.2 Timepris

Ved beregning av timepris (W) må det skilles mellom interne og eksterne kostnader. Den interne timeprisen er brutto reallønn, dvs. lønn inklusiv skatt, arbeidsgiveravgift og sosiale kostnader, per time for den personen i virksomheten som utfører arbeidet med informasjonskravet. Gjennomgående er det brukt en total timelønnsats på 600 kroner i estimatene.

Den eksterne timeprisen er kostnader per time for en person utenfor organisasjonen som arbeider med informasjonskravet på foretakets regning. Disse kostnadene settes til markedspris ekskl. merverdiavgift.

8.3 Antall aktiviteter

Antall aktiviteter kan være basert på en fast frekvens eller være hendelsesbasert.

8.3.1 Populasjon og segmentering

Populasjon (N) brukes i denne sammenheng om antall direkte berørte aktive norske virksomheter eller antall hendelser som regelverket gjelder for.

For å ta hensyn til vesentlige forskjeller mellom typer foretak mht. administrativ ressursbruk, kan det foretas en segmentering. Segmentering innebærer at populasjonen inndeles i grupper etter de kriterier som vurderes å være av størst betydning for ressursbruken. Det kan for eksempel segmenteres etter bransje eller virksomhetsstørrelse målt ved omsetning eller antall ansatte. Slik segmentering er relevant hvis det er vesentlige forskjeller i de administrative kostnadene for et gitt informasjonskrav på tvers av de berørte virksomhetene. Denne oppdelingen bidrar til å øke presisjonsnivået på beregningen av de samlede administrative kostnadene.

8.3.2 Frekvens

Med frekvens (F) menes antall ganger aktiviteten utføres av en virksomhet per år. Frekvens er relevant for krav som skal etterleves med en gitt regularitet. Regulariteten vil fremgå av regelverksforslaget. For hendelsesbaserte aktiviteter, for eksempel knyttet til søknader eller markedstransaksjoner, settes frekvens til 1 siden antallet hendelser er gitt direkte ved populasjonstallet, dvs. $Q = N \times 1$.

9 FORENKLINGSTILTAKENE

Tiltakene er delt i to grupper; estimerte tiltak og ikke-estimerte tiltak. Disse er igjen sortert i to hovedgrupper av tiltak: (1) regelforenklinger og (2) digitalisering mm. For regelforenklinger, der tiltaket er foreslått i en lovproposisjon til Stortinget og vedtatt i lovs form, er det under vedtak og dato for vedtak vist til Stortingets lovedtak for å få frem tidspunktet for politisk behandling. Totalt summerer tiltakene seg til om lag 10,7 mrd. kroner. Alle oppgitte estimater er i millioner kroner og viser til årlig forenklingsgevinst for næringslivet.

Departementsforkortelser som er brukt i det videre er:

ASD:	Arbeids- og sosialdepartementet
FIN:	Finansdepartementet
JD:	Justis- og beredskapsdepartementet
KMD:	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
LMD:	Landbruks- og matdepartementet
NFD:	Nærings- og fiskeridepartementet
OED:	Olje- og energidepartementet
SD:	Samferdselsdepartementet

9.1 Regelforenklinger – estimerte tiltak

Tiltak 1	Aksjeloven – økning i terskelverdiene for revisjonsplikt
Departement	NFD
Estimat	150
Forslag	Høring – NOU 2016: 22 Aksjelovgivning for økt verdiskaping
Forslagsdato	09.01.2017
Fremmet	Prop. 112 L (2016–2017) Endringer i aksjelovgivningen mv. (modernisering og forenkling)
Fremmet dato	21.04.2017
Vedtak	Forskrift fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet
Vedtaksdato	03.01.2018
Regelverk	Aksjeloven § 7-6 første ledd. Forskrift om terskelverdier for beslutning om å unnlate revisjon etter aksjeloven § 7-6
I kraft	10.01.2018
Omtale	Terskelverdiene for driftsinntekter, balansesum og aksjeinnskudd er tatt ut av aksjeloven § 7-6 og fastsettes i stedet i forskrift. Det gjør det lettere å inflasjonsjustere terskelverdiene. I 2018 ble terskelverdien for driftsinntekter hevet fra 5 til 6 mill. kroner, mens terskelverdiene for balansesum og aksjeinnskudd ble justert fra 20 til 23 mill. kroner. Det betyr at flere aksjeselskaper, om lag 7500, vil kunne fravelge revisjon enn med tidligere terskelverdier. NFD la 27. august 2021 ut på høring forslag om å heve terskelverdiene ytterligere. Det er foreslått at terskelverdien for driftsinntekter heves til 7 mill. kroner, og at terskelverdiene for balansesum og aksjeinnskudd heves til 25 mill. kroner.

Tiltak 2	Aksjeloven – forenklinger 2018
Departement	NFD
Estimat	50
Forslag	NOU 2016: 22 Aksjelovgivning for økt verdiskaping
Forslagsdato	21.10.2016
Fremmet	Prop. 100 L (2017–2018). Endringer i aksjelovgivningen mv. (oppløsning og avvikling, mellombalanser m.m.)
Fremmet dato	15.06.2018
Vedtak	Lovedtak 11 (2018–2019). jf. Innst. 70 L (2018–2019)
Vedtaksdato	14.12.2018
Regelverk	Aksjeloven, allmennaksjeloven, selskapsloven mv.

I kraft	01.01.2019, 01.03.2019, 01.01.2021
Omtale	<p>Stortinget har vedtatt ulike endringer i aksjelovgivningen som skal redusere de økonomiske og administrative byrdene for næringslivet. Endringene omfatter bl.a. oppløsning, avvikling og revisjon av mellombalanser. Kravet i aksjeloven om å angi forretningskommune i vedtektene er opphevet.</p> <p>Fra 1. januar 2019 trenger ikke aksjeselskaper som har fravalgt revisjon av årsregnskapet, lenger å revidere avviklingsregnskapet. Fra 1. mars 2019 fjernes også kravene til at slike aksjeselskaper må revidere avviklingsbalansen, fortegnelsen og sluttoppgjøret. Det er lagt avgjørende vekt på at det er kostbart for selskaper som har fravalgt revisjon, å engasjere en revisor bare for å revidere dokumenter under avviklingen. Vern av kreditorenes interesser er vurdert å være tilstrekkelig ivaretatt gjennom andre bestemmelser. Innspill fra næringslivet tyder på at det er vanlig praksis å velge det sittende styret som avviklingsstyre. Fra 1. mars 2019 hører ansvaret for å avvikle aksjeselskaper under styret. Endringen innebærer å fjerne avviklingsstyret som eget selskapsorgan. Samme endring gjelder også for allmennaksjeselskaper.</p> <p>AS som har fravalgt revisjon av årsregnskapet, skal også slippe å måtte revidere mellombalanser som benyttes som grunnlag for utdeling av ekstraordinært utbytte og andre disposisjoner. For å sikre notoritet og offentlighet skal mellombalansene sendes inn til Regnskapsregisteret og kunngjøres. Mellombalansene vil da bli offentlig tilgjengelig informasjon på samme måte som årsregnskap. Endringene vedrørende mellombalanse trådte i kraft 1. januar 2021.</p>

Tiltak 3	Utvidet adgang til digitale møter
Departement	NFD
Estimat	1350
Forslag	Høring – Forslag til nye regler om gjennomføring av møter i foretakslovgivningen
Forslagsdato	18.12.2020
Fremmet	Prop. 140 L (2020–2021) Endringer i foretakslovgivningen (gjennomføring av møter og geografiske tilknytningskrav)
Fremmet dato	09.04.2021
Vedtak	Lowvedtak 111 (2020–2021), jf. Innst. 418 L (2020–2021)
Vedtaksdato	20.05.2021
Regelverk	Aksjeloven, allmennaksjeloven, finansforetaksloven, samvirkelova, selskapsloven, SE-loven, statsforetaksloven og stiftelsesloven
I kraft	01.06.2021

Omtale Midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 54 om unntak fra krav til fysisk møte mv. i foretakslovgivningen for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 ble vedtatt som følge av ulike restriksjoner som myndighetene påla samfunnet da covid-19-pandemien brøt ut våren 2020. Fra 1. juni 2021 er foretakene permanent gitt vid adgang til å bruke elektroniske hjelpemidler ved gjennomføring av møter. Blant annet likestilles fysiske og elektroniske møter.

Lovendringen letter gjennomføringen av møter i foretak, og legger til rette for at beslutninger kan tas uten at det stilles krav til å møtes fysisk. Foretakene får større fleksibilitet til å tilpasse møteformen til ulike situasjoner etter hva som er hensiktsmessig. Ved å gi foretakene mulighet til å velge møteform, legger regelverket til rette for bedre ressursutnyttelse i næringslivet. Aksjeeieres, medlemmers, styremedlemmers og andres rettigheter ivaretas gjennom at disse sikres mulighet til å delta i møter, uavhengig av møteform.

9.2 Digitalisering mm. – estimerte tiltak

Tiltak 4 Sykmelding og sykepengesøknad – digitalisering

Departement ASD

Estimat 912

I kraft 09.02.2017

Omtale Digital sykmeldingsprosess er nå gjennomført fullt ut; for leger, arbeidsgivere og arbeidstakere. Digital søknad om sykepenger (tidligere del D av sykmeldingen) ble lansert 15. januar 2018. Det er altså ikke nødvendig å sende sykepengesøknad på papir hvis arbeidstakeren benytter digital sykmelding. Når digital sykepengesøknad er sendt inn av den ansatte, trenger arbeidsgiveren bare å sende inntektsopplysninger. Den digitale løsningen har gitt betydelige tidsbesparelser for arbeidsgiverne.

Tiltak 5 Digitalt nabovarsel ved byggesøknader (OPS bygg og anlegg)

Departement KMD

Estimat 333

I kraft 15.10.2018

Omtale Som en del av arbeidet med tjenesteplattformen Fellestjenester BYGG – en «motorvei» for byggesøknader, er det nå mulig å sende nabovarsler digitalt. Tidkrevende utsendinger med rekommanderte brevsendinger er byttet ut med en digital prosess der nabovarsel sendes og mottas via Altinn. Ved hjelp av de nasjonale fellesløsningene (Matrikkelen, Kontakt- og reservasjonsregisteret, Altinn) valideres det at nabovarselet inneholder de opplysningene og vedleggene det skal ha, og varselet sendes videre til riktig mottaker. Dersom noen av naboene har merknader, kan de åpne vedlegget hos Altinn, skrive inn sine kommentarer, signere digitalt og sende svaret i retur til søker via Altinn. Det blir raskere, enklere og billigere både for søkere og naboer. Per august 2021 er om lag 1,6 mill. nabovarsler sendt via Altinn.

Digitale nabovarsler sendes via Fellestjenester BYGG, som er en Altinn-basert tjenesteplattform utviklet av Direktoratet for byggkvalitet (DIBK). Direktoratet har overlatt til private leverandører å koble seg på det tekniske grensesnittet (API-et) i Altinn og bygge løsningene rettet mot ulike brukergrupper.

Tiltak 6 Inntektsopplysningsskjema – digitalisering

Departement ASD

Estimat 159

I kraft 01.01.2019

Omtale Hvert år sendte arbeidsgivere over 900 000 papirbaserte inntektsskjemaer i posten til NAV. Fra 2019 er skjemaet erstattet av digitalt inntektsopplysningsskjema som kan leveres fra arbeidsgivers eget lønns- og personalsystem eller via Altinn. Nær halvparten inntektsmeldingene sendes via Altinn. Arbeidsgiver skal sende digital inntektsmelding når arbeidstakeren skal ha sykepenger, foreldrepenger, svangerskapspenger, pleiepenger, omsorgspenger eller opplæringspenger. Inntektsmeldingen er nødvendig fordi det ikke gis tilstrekkelig med opplysninger gjennom A-ordningen.

Tiltak 7 Kraftbransjen – digitalisering og automatisering (smarte strømmålere og Elhub)

Departement OED

Estimat 150

I kraft 01.02.2019

Omtale Etter pålegg fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er det per 01.01.19 installert ca. 2,9 mill. nye smarte AMS strømmålere i distribusjonsnettet (AMS: Avanserte måle- og styringssystemer). Flesteparten av målerne med tilhørende tovegs kommunikasjon til nettselskapene ble installert i årene 2017 og 2018.

I februar 2019 ble Elhub gjort operativt. Elhub er et sentralt IT-system som understøtter og effektiviserer markedsprosesser som strømsalg, innflytting/utflytting, opphør og lignende i det norske kraftmarkedet. Både AMS og Elhub anses å være svært viktige bidrag til modernisering og effektivisering av strømmettet gjennom økt digitalisering og automatiserte prosesser. AMS-målerne gir nettselskapene mye mer, og ikke minst løpende oppdatert, informasjon om tilstanden i strømmettet. Tilgangen på denne nye informasjonen vil isolert sett bidra til lavere nettinvesteringer og reduserte kostnader til drift og vedlikehold av strømmettet.

Tiltak 8 Signaturrett og prokura – maskinell kontroll som reduserer manuell validering (DSOP finans)

Departement JD

Estimat 100

I kraft 01.12.2019

Omtale Dette er en digital løsning, som maskinelt håndterer knytningen mellom fødselsnummer, organisasjonsnummer og signeringsgrunnlag. Løsningen effektiviserer hverdagen for aktørene ved å redusere manuell validering av signatur.

Tiltak 9 Ny systemløsning for avgiftsforvaltningen (SAFIR)

Departement FIN

Estimat 79

I kraft 31.12.2019

Omtale Et modernisert IT-system for forvaltning av særavgifter ble ferdig i 2019. Skatteetatens nye IT-løsning håndterer fastsetting og innkreving av særavgifter, merverdiavgift ved innførsel og innkreving av alle pengestrømmer ved import. Den nye løsningen har gitt automatisert fastsetting av særavgifter og mer effektiv innrapportering. På motorvognområdet er det laget selvbetjeningsløsninger for omregistreringsavgift og automatisert saksbehandling av fritak fra omregnings- og engangsavgifter. Disse løsningene har gitt betydelige tidsbesparelser for næringsliv og innbyggere.

Tiltak 10 Petroleumstilsynets forenklingstiltak

Departement	ASD
Estimat	10
I kraft	06.04.2020
Omtale	(1) Regelverksendringer knyttet til nye former for drift av enklere innretninger i petroleumsvirksomheten medfører bl.a. at fartøy også tas i bruk til transport og innkvartering av arbeidstakere for arbeid på slike innretninger. Ved å åpne opp for bruk av såkalte W2W-fartøy (W2W: walk-to-work) til enkelte aktiviteter i HMS-regelverket, økes bredden av alternative konsepter og utbyggingsløsninger som kan benyttes på norsk sokkel. Regelverksendringene innebærer en tilpasning til nye løsninger for utvinning av petroleumforekomster, og vil kunne medføre en vesentlig økonomisk og administrativ lempelse for aktørene. (2) Petroleumstilsynet har lansert et nytt nettsted, ptil.no, der bl.a. regelverk og tilsynsdatabase i skyløsning gir næringen langt bedre søkemuligheter i tilsynserfaringer knyttet mot regelverk. (3) Petroleumstilsynet har innført digital innrapportering av konstruksjonshendelser. (4) Petroleumstilsynet har opprettet en digital varslingskanal for varsling om kritikkverdige forhold.

Tiltak 11 Videreutvikling av Altinn

Departement	KMD
Estimat	5066
I kraft	01.07.2020
Omtale	Rapportering via Altinn representerer en betydelig forenkling for næringslivet. Løsningen er unik. Nesten 100 pst. av virksomhetene og de næringsdrivende har tatt i bruk det digitale økosystemet for rapportering via Altinn. En undersøkelse i august 2020 viser at bedriftene i gjennomsnitt sparer 2,5 timer per hovedinnsending, dvs. skattemelding, mva-rapportering, forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift. Resultatet fra Altinn-undersøkelsen blir underbygd av den årlige <i>Paying Taxes</i> -undersøkelsen som PwC utfører på vegne av Verdensbanken i 190 land. Der går det fram at en referansebedrift i gjennomsnitt bruker 79 timer på skatte- og avgiftsrapportering i Norge hvert år. Til sammenligning vil den samme bedriften bruke 132 timer i Danmark, 175 timer i USA og 218 timer i Tyskland. De store innsparingene er gjort mulige på grunn av kontinuerlige forbedringer i Altinn og av arbeidet til de mange tjenesteeierne i Altinn-samarbeidet, ikke minst Skatteetaten. Regnskapsførerne, revisorene og systemleverandørene til næringslivet bidrar også til en tidsbesparende arbeidsflyt og dataflyt ved økonomisk innrapportering.

Tiltak 12 Elektroniske fraktbrev (eCMR)

Departement JD

Estimat 40

I kraft 09.09.2020

Omtale Det er gjennomført endringer i vegfraktloven for å gjennomføre EU-regelverk om elektroniske fraktbrev (eCMR) i norsk rett og for å gjøre loven mer teknologinøytral. Ved grensekryssende frakt av gods bidrar like regler om fraktbrev mellom statene til å lette den internasjonale handelen, forbedre kontrollmulighetene med næringen og ivareta hensynet til rettferdig konkurranse. Bruk av papirbaserte fraktbrev er utbredt ved internasjonal godsbefordring på vei. Endringen i vegtrafikkloven medfører at elektroniske fraktbrev nå er et frivillig og fullverdig alternativ til papirbaserte fraktbrev for transportnæringen.

Ifølge den internasjonale veifraktunionen IRU kan bruk av elektroniske veifraktbrev medføre at behandlingen av veifraktbrev vil kunne bli tre til fire ganger mindre kostnadskrevenne enn de papirbaserte fraktbrevene. Elektroniske veifraktbrev vil dessuten medføre hurtigere administrering av fraktbrev, med færre innføringer av opplysninger og bortfall av papirhåndtering (utveksling av fax, brev, arkivering mv.). Elektroniske fraktbrev vil dessuten kunne gi raskere fakturering og reduksjon av feil i tilknytning til levering og utlevering av gods. Utover disse fordelene vil elektroniske fraktbrev gi mer nøyaktige opplysninger i tilknytning til fraktavtalen, økt kontroll og overvåking av gods under transport og tilgang til bevis og sanntidsopplysninger om avhenting og utlevering av gods. Den digitale formen åpner dessuten for at løsningen på en rekke områder kan integreres i transportselskapenes øvrige digitale løsninger, eksempelvis i tilknytning til tollbehandling, flåtehåndtering og trafikksikkerhet.

Tiltak 13 Banklån for bedriftsmarkedet – utvidelse av samtykkebasert digital løsning til å gjelde alle privatlån, ikke bare pantelån (DSOP finans)

Departement NFD

Estimat 611

I kraft 07.12.2020

Omtale Samtykkebasert lånesøknad er utviklet av Skatteetaten, Brønnøysundregistrene og finansnæringen ved Finans Norge og Bits AS. Lånesøkere trenger ikke lenger levere skattemelding og lønsslipper til banken, men gir digitalt samtykke via Altinn til at Skatteetaten kan dele informasjon om inntekt, gjeld og formue med banken. Samtykkebasert lånesøknad gjør prosessen enklere for forbrukerne og gir betydelige besparelser for bankene når de skal behandle søknadene. Løsningen ble i 2020 utvidet til å gjelde alle privatlån, ikke bare pantelån.

Tiltak 14 **Eiendomshandel – digital samhandling mellom banker og eiendomsmevlere via Kartverket/Altinn (DSOP finans)**

Departement KMD

Estimat 490

I kraft 31.12.2020

Omtale Tidligere måtte banker og eiendomsmevlere sende lånesøknader, kjøpekontrakter, finansieringsbevis, kjøtepapirer og pantedokumenter manuelt. fordi systemene ikke snakker sammen. Nå er det mulig å gjennomføre heldigital eiendomshandel ved at Altinn benyttes som «møteplass» for deling av dokumenter mellom mevlere og banker, uavhengig av hvilket system de bruker. Med digital utveksling av dokumenter, elektronisk tinglysning og samtykkebasert lånesøknad er det nå lagt til rette for at hele eiendomshandelen blir en sammenhengende og heldigital tjeneste. Løsningen er etablert av Kartverket og Altinn i samarbeid med Eiendom Norge, Finans Norge, Bits og flere større markedsaktører.

Tiltak 15 **Kontrollinformasjon til Skatteetaten, NAV og Politiet – mer effektiv innhenting fra næringslivet (DSOP finans)**

Departement JD

Estimat 150

I kraft 31.12.2020

Omtale Automatisering av prosessen med å innhente kontoinformasjon fra bankene på personnummer eller organisasjonsnummer gjennom samtykke eller hjemmel gir grunnlag for mer effektivt og målrettet kontrollarbeid fra offentlige etater som Skatteetaten, NAV og Politiet. Løsningen gir etatene mulighet til å utføre betydelig flere kontroller og innhente kvalitativt bedre kontoinformasjon raskere. Basert på analyse av innhentet informasjon kan etatene også foreta bedre utvelgelse av kontrollobjekter. Tiltaket reduserer dessuten finansinstitusjonenes arbeid med å besvare myndighetenes forespørslers om informasjon. Om lag 94 pst. av den norske banknæringen er koblet til løsningen.

Tiltak 16 **Ny digital løsning knyttet til eByggesøk, for samtykkesøknad til Arbeidstilsynet**

Departement ASD

Estimat 57

I kraft 04.03.2021

Omtale Tiltakshaver må søke Arbeidstilsynet om samtykke for tiltak som er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven og som skal inneholde arbeidsplasser. Det er nå utviklet en ny digital løsning, knyttet til eByggesøk, for samtykkesøknader til Arbeidstilsynet. Løsningen vil blant annet bidra til at søkeren slipper å sende inn de samme opplysningene til både kommunen og Arbeidstilsynet.

Tiltak 17 **Konkursbehandling – direkte kontoinformasjon fra bankene til bostyrer (DSOP finans)**

Departement JD

Estimat 33

I kraft 30.06.2021

Omtale Målet med prosjektet å etablere en hel-digital løsning for utveksling av informasjon mellom bostyrer og bankene knyttet til konkursbehandling. Prosjektet skal levere en løsning for konkurser i bedrifter, enkeltpersonforetak og personlige konkurser. I fremtiden skal all standardinformasjon som flyter mellom banken og bostyrer knyttet til konkursbehandling gå fra maskin til maskin. Bostyrer skal fra sin arbeidsflate i Altinn, «Bosiden» innhente informasjon fra bankene om kontoinformasjon, informasjon som bostyrer har hjemmel til å be om. En heldigitalisert løsning vil sikre høyere kvalitet og sikkerhet i samhandlingen mellom bostyrer og bankene ved en konkursbehandling.

Løsningen består i hovedsak av to moduler, konkurvarsel og innhenting av kontrollinformasjon. Konkurvarsel er en elektronisk notifikasjonstjeneste som gjør varsler fra Konkursregisteret om åpning av konkurs, tvangsavvikling og tvangsopløsning tilgjengelig for bankene. Basert på denne informasjonen vil bank kunne identifisere eventuelle kundeforhold i egne systemer maskinelt og på bakgrunn av dette kunne foreta stenging av konto.

Neste trinn er at bostyrer innhenter kontrollinformasjon fra bankene. Bostyrer har sin arbeidsflate i Altinn/Brønnøysundregistrene og benytter denne til først å sende en forespørsel om informasjon til et register i finansnæringen som svarer opp hvilke banker som har, eller har hatt, en relasjon til objektet. Basert på denne banklisten forespør så bostyrer de nevnte bankene om kontoliste, saldo samt de fire siste måneders transaksjonshistorikk for hver av disse kontoene.

Tiltak 18 **Ajourhold av pensjonsavsetninger (DSOP Finans)**

Departement	FIN
Estimat	820
I kraft	01.01.2021, 01.06.2021
Omtale	<p>Opplysninger som arbeidsgiver gir i a-meldingen om ansettelses- og inntektsforhold skal deles med pensjonsforetak til bruk i deres arbeid med beregning av obligatorisk tjenstepensjon (OTP). For å sikre at opplysningene deles med de rette pensjonsforetakene, skal arbeidsgivere i a-meldingen og rapportere hvilket pensjonsforetak det er inngått avtale med. Opplysningene vil og benyttes til tilsynsformål etter OTP-loven. Prosjektet vil bidra til å forenkle rapporteringspliktene for arbeidsgiver ved at det ikke lenger vil være behov for å rapportere de samme opplysningene både i a-meldingen og til pensjonsforetakene. For pensjonsforetakene vil ordningen redusere antall henvendelser fra arbeidsgiver rundt rapportering og øke kvaliteten på dataene som legges til grunn. I et lengre perspektiv vil økt kvalitet på data muliggjøre høyere grad av automatisering og bedre tilsyn med arbeidsgiveres plikt til å opprette OTP-ordning. Samlet gir ordningen muligheter for å følge opp etterlevelsen av OTP-loven på en mer effektiv måte. Prosjektet omfatter nødvendige systemtilpasninger hos Skatteetaten og Nav. Skatteetaten skal videre legge til rette for en overføring av tilsynsmyndighet for arbeidsgiveres plikt til å opprette OTP-ordning fra Finanstilsynet til Skatteetaten, og det skal etableres nye løsninger for maskinelt tilsyn og sanksjonering. Prosjektet gjennomføres i regi av Skatteetaten i samarbeid med Nav, Finanstilsynet og Finans Norge i perioden 2021–2022.</p>

Tiltak 19 **Tilda – statens tjeneste for deling av tilsynsdata**

Departement	NFD
Estimat	21
I kraft	27.08.2021
Omtale	<p>Det er lansert en digital modell for bedre planlegging, risikovurdering og kommunikasjon for gjennomføring av tilsyn i Norge. Målet er å få til bedre risikobaserte tilsyn som potensielt letter byrdene for de som gjennomgående driver uten vesentlige anmerkninger.</p>

Tiltak 20 Bruk av syntetiske testdata i Skatteetaten

Departement FIN

Estimat 17

I kraft 01.09.2021

Omtale Skatteetaten gjennomfører prosjektet Søkelsning for syntetiske testdata i et samarbeid med 11 andre statlige etater. Prosjektet er delfinansiert gjennom Digitaliseringsdirektoratet sin medfinansieringsordning. Full realisering av gevinstpotensialet for de samarbeidende etatene er fra 2024. Dette betinger at flere kilder har koblet seg opp mot løsningen, og at løsningen brukes aktivt.

Syntetiske testpersoner fra Folkeregisteret er lagt inne i løsningen og den blir utvidet med testdata fra nye kilder etter hvert, for eksempel Enhetsregisteret. Gjennom løsningen vil brukerne ha mulighet til selv å finne frem og tilrettelegge testdata for egne behov. Det vil gi besparelser i tid, og lettere tilgang på et bredt utvalg av syntetiske testdata. Våren 2021 er enkelte brukere fra næringslivet koblet på løsningen.

Tiltak 21 Syke- og uføreopplysninger fra NAV – samtykkebasert tilgang for forsikringsselskapene (DSOP finans)

Departement ASD

Estimat 36

I kraft 31.12.2021

Omtale Tiltaket dreier seg om effektivisere arbeidsprosessene knyttet til arbeidsavklaringspenger (AAP), sykepenger og uførepensjon. I dag er prosessen forbundet med å søke om og påfølgende oppfølging av arbeidsavklaringspenger og uføretrygd manuell. All informasjonsutveksling mellom NAV og forsikringsselskapene foregår per post. Tiden det tar fra en bruker melder en sak til forsikringsselskapene til brukeren får en beslutning i saken er lang, og derfor purres det ofte på NAV (per post og per telefon) – både fra brukere direkte og fra forsikringsselskapene.

Ved å utvikle en løsning for digital samhandling med elektronisk overføring av data knyttet til søkeren, vil både forsikringsselskapene og NAV kunne øke effektiviteten i saksbehandlingen, og de vil dermed kunne behandle søknader mye raskere. En elektronisk overføring av data vil både sikre at NAV kun deler de data som forsikringsselskapene har behov for (selskapene unngår å få overflødig informasjon). Dette understøtter kravene i personvernlovgivningen. Løsningen som forutsetter at brukeren gir sitt samtykke til at selskapet skal kunne hente data digitalt, er utviklet i et samarbeid mellom NAV, Storebrand, DNB, KLP, Altinn/Brønnøysundregistrene, Difi og finansnæringens infrastrukturselskap Bits.

Tiltak 22 Selskapsetablering for AS – kobling av stiftelse, etablering av bankkonto og registrering i de offentlige registrene (DSOP finans)

Departement	NFD
Estimat	75
I kraft	30.06.2022
Omtale	Hovedmålet for prosjektet er å forenkle prosessen for etablering av nye selskaper gjennom en digitalisert prosess som i større grad kobler sammen stiftelse av selskap med etablering av bankkonto og registrering i de offentlige registre. Dagens utfordringer for gründere og selskapsetablerere ligger blant annet i kravet om en bankkonto med innbetalt aksjekapital ved opprettelse av organisasjonsnummer og samtidig i kravet om et organisasjonsnummer ved opprettelse av en bankkonto. I tillegg går informasjonsflyt i dag mellom bank og Brønnøysundregistrene via kunden som må oppgi den samme informasjonen flere ganger i løpet av prosessen. I prosjektet deltar Bits, DNB, Sparebank 1, Nordea, Brønnøysundregistrene og Skatteetaten.

9.3 Regelforenklinger – ikke-estimerte tiltak

Tiltak 23 Forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder

Departement	FIN
Forslag	Høring – endringer i forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder
Forslagsdato	02.06.2021
Regelverk	Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder
I kraft	01.01.2021, 01.01.2022 (forslag, ikke vedtatt per 10.9.2021)
Omtale	Finanstilsynet foreslår enkelte frivillige unntak som vil medføre lettelser for regnskapsprodusentene. Dette gjelder unntak for konserninterne leieavtaler for leietaker, noteopplysninger knyttet til virksomhetssammenslutninger, noteopplysninger knyttet til sikringsbokføring og noteopplysninger som kreves av fortolkninger avgitt av fortolkningsorganet til <i>International Accounting Standards Board</i> (IASB). Etter Finanstilsynets oppfatning har disse kravene vært byrdefulle for regnskapsprodusentene og unntak vil dermed gi en besparelse. Finanstilsynet foreslår at forskriften gjøres gjeldende for regnskapsår som begynner 1. januar 2022 eller senere, men med mulighet for tidlig anvendelse av forskriften.

Tiltak 24 Offentlige anskaffelser – oppjustering av nasjonal terskelverdi

Departement	NFD
Vedtak	Departementsvedtak: Forskrift om endring i anskaffelsesforskriften mm.
Vedtaksdato	04.04.2018
Regelverk	Anskaffelsesforskriften (FOA) § 5-1 (2)
I kraft	06.04.2018
Omtale	Offentlige anskaffelser er underlagt et regelverk der beløpsgrenser bestemmer hvilke regler som gjelder. Anskaffelsesregelverket skiller mellom nasjonale terskelverdier og EØS-terskelverdier, som angir når det er plikt til å kunngjøre nasjonalt eller når det er plikt til å kunngjøre i hele EØS-området. Reglene som gjelder over terskelverdi, er betydelig mer kompliserte enn de som gjelder under verdien.

EØS-terskelverdiene justeres annet hvert år av EU-kommisjonen som følge av endringer i valutakursene. Nærings- og fiskeridepartementet fastsetter nye EØS-terskelverdier i Norge. Nasjonal terskelverdi er justert tilsvarende opp, dvs. fra 1,1 til 1,3 mill. kroner i samsvar med EØS-terskelverdien. Statlige myndigheter vil da fortsatt ha én terskelverdi å forholde seg til ved kjøp av varer og tjenester. Terskelverdiene i andre forskrifter med krav til offentlige innkjøp justeres på tilsvarende måte i samsvar med EØS-terskelverdiene.

Tiltak 25 Aksjeloven – aksjeinnskudd kan, i tillegg til revisor, nå også bekreftes av advokater og autoriserte regnskapsførere

Departement	NFD
Forslag	Høring – NOU 2016: 22 Aksjelovgivning for økt verdiskaping
Forslagsdato	09.01.2017
Fremmet	Prop. 112 L (2016–2017) Endringer i aksjelovgivningen mv. (modernisering og forenkling)
Fremmet dato	21.04.2017
Vedtak	Kgl. res.: Delt ikraftsetting av lov om endringer i aksjelovgivningen mv. (modernisering og forenkling)
Vedtaksdato	27.04.2018
Regelverk	Aksjeloven, Allmennaksjeloven, Foretaksregisterloven
I kraft	02.05.2018
Omtale	Ved stiftelse av et aksjeselskap der aksjeinnskuddet utelukkende skal gjøres opp med penger, må en revisor eller et finansforetak bekrefte at selskapet har mottatt pengene. Fra 2.5.2018 kan også advokater og autoriserte regnskapsførere gi slike bekreftelser. Dette medfører en utvidelse på tilbudssiden, slik at kostnadene for selskapene til å innhente slike attestasjoner trolig vil gå noe ned. Tingsinnskudd skal fortsatt utelukkende bekreftes av revisor.

Tiltak 26 **Utlendinger som tar arbeid i Norge – enklere skattemessige regler**

Departement	FIN
Forslag	Høring – forslag om en kildeskatteordning for utenlandske arbeidstakere
Forslagsdato	07.04.2017
Fremmet	Prop. 86 LS (2017–2018) Endringer i skatte-, avgifts- og tolllovgivinga
Fremmet dato	15.05.2018
Vedtak	Lowedtak 94 (2017–2018), jf. Innst. 399 L (2017–2018)
Vedtaksdato	11.06.2018
Regelverk	Skatteloven, kapittel 19
I kraft	01.01.2019
Omtale	Fra 2019 ble det innført nye regler om kildeskatt for utenlandske arbeidstakere på kortvarige opphold i Norge. Kildeskatteordningen gir forenklinger for arbeidstakerne og foretakene som de arbeider for. Lønnsinntekter blir under kildeskatteordningen skattlagt etter en bruttometode med en fast sats på 25 pst. Skattyter får ingen fradrag i skattegrunnlaget eller i utregnet skatt. Ordningen er frivillig. Den gjelder ikke for skattytere som har årlige lønnsinntekter over trinn 3 i trinnskatte.

Tiltak 27 **Patentloven – forenklinger**

Departement	JD
Forslag	Høring – diverse endringer i lovgivningen om industrielt rettsvern
Forslagsdato	22.06.2017
Fremmet	Prop. 52 L (2018–2019) Endringer i patentloven mv. (forenklinger)
Fremmet dato	08.03.2019
Vedtak	Lowedtak 58 (2018–2019), jf. Innst. 269 L (2018–2019)
Vedtaksdato	16.05.2019
Regelverk	Patentloven
I kraft	01.07.2019
Omtale	Endringer i patentloven tar sikte på å forenkle regelverket og harmonisere det med relevant internasjonalt regelverk. Blant annet senkes terskelen for å få en sak tatt under videre behandling etter fristoversittelse overfor Patentstyret, det innføres adgang til gjenoppretting av prioritet for patentsøknader, og forenklinger i ordningen med administrativ patentbegrensning. Enkelte endringer i designloven og varemerkeloven er også gjennomført, bl.a. er kravet om å oppgi designerens navn i søknad om designregistrering fjernet, for å forenkle behandlingen av internasjonale designregistreringer.

Tiltak 28 Aksjeloven – forenklinger 2019

Departement	NFD
Forslag	Høring – forslag til gjennomføring av direktiv (EU) 2017/828 i norsk rett og endringer i aksjeloven og allmennaksjeloven § 8-10
Forslagsdato	31.01.2019
Fremmet	Prop. 135 L (2018–2019) Endringer i aksjelovgivningen mv. (langsiktig eierskap i noterte selskaper mv.)
Fremmet dato	21.06.2019
Vedtak	Lovedtak 8 (2019–2020, jf. Innst. 52 L (2019–2020))
Vedtaksdato	26.11.2019
Regelverk	Aksjeloven, allmennaksjeloven, verdipapirhandelloven mv.
I kraft	01.01.2020
Omtale	<p>Beløpsgrensen for nærstående transaksjoner i aksjeselskaper er hevet fra 50 000 kroner til 100 000 kroner. I allmennaksjeselskaper er det innført en beløpsgrense på 100 000 kroner. Det er også innført en grense på 2,5 pst. av balansesummen (tidligere grense var på 10 pst. av aksjekapitalen i aksjeselskaper og fem pst. av aksjekapitalen i allmennaksjeselskaper).</p> <p>I tillegg er det ikke lenger krav om godkjenning i generalforsamlingen av vesentlige avtaler med nærstående, bortsett fra i noterte selskaper. Det er tilstrekkelig med styrebehandling. Styret må fortsatt utarbeide en redegjørelse for avtalen. Dette gjør det enklere for de om lag 330 000 aksjeselskapene i Norge. Det reduserer saksbehandlingskostnadene, særlig i oppstartsfasen.</p>

Tiltak 29 Omstillingsloven – opphevelse

Departement	NFD
Forslag	Høring – Forslag om opphevelse av omstillingsloven
Forslagsdato	06.02.2019
Fremmet	Prop. 136 L (2018–2019) Opphevelse av omstillingslova
Fremmet dato	30.08.2019
Vedtak	Lowedtak 11 (2019–2020), jf. Innst. 68 L (2019–2020)
Vedtaksdato	03.12.2019
Regelverk	Omstillingsloven (opphevet)
I kraft	01.01.2020
Omtale	Omstillingsloven ble innført i 2008 for å skape dialog mellom nedleggstruede bedrifter og lokale myndigheter. Regjeringens vurdering er at loven ikke har fungert etter sitt formål. Lovens motiver er allerede ivaretatt i annet lowerk, og i det generelle arbeidet med å stimulere til lønnsom næringsutvikling. Loven har ført til unødvendige kostnader for næringslivet, samtidig med at prosessene knyttet til loven ikke hindret nedleggelse av produksjon eller avvikling av bedrifter. Som et ledd i arbeidet med å fjerne unødvendig og utgått lowerk er omstillingsloven opphevet fra 1.1.2020.

Tiltak 30 Kapitalkravsforordningen CRR og kapitalkravsdirektivet CRD IV – unntak fra kravet om samtykke ved kapitalforhøyelser

Departement	FIN
Fremmet	Prop. 128 L (2018–2019) Endringer i finansforetaksloven mv. (diverse endringer)
Fremmet dato	21.06.2019
Vedtak	Lowedtak 7 (2019–2020), jf. Innst. 35 L (2019–2020)
Vedtaksdato	21.11.2019
Regelverk	Finansforetaksloven § 10-4, finansforetaksforskriften § 10-2
I kraft	01.01.2020
Omtale	I tråd med CRR og Solvens II er regelverket endret slik at kapitalforhøyelser som hovedregel ikke lenger krever tillatelse fra Finanstilsynet. Sammensetningen av den ansvarlige kapitalen rapporteres regelmessig til Finanstilsynet, og det anses tilstrekkelig for kontrollformål å sammenligne foretakenes regelmessige rapportering med regnskap, opplysninger i Foretaksregisteret og børsmeldinger mv.

Tiltak 31 **Forskuddstrekk – fjerning av dobbelt sett av satser for forskuddstrekk og skattefastsetting**

Departement	FIN
Fremmet	Prop. 1 LS (2019–2020)
Fremmet dato	27.09.2019
Vedtak	Lovedtak 32 (2019–2020), jf. Innst. 4 L (2019–2020)
Vedtaksdato	13.12.2020
Regelverk	Skatteloven § 5-11 og § 5-13
I kraft	01.01.2020
Omtale	En del satser for beskatning av naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser ble tidligere fastsatt formelt to ganger – først ved forskuddsutskrivingen i året før inntektsåret og deretter i takseringsforskriften i november i inntektsåret. Satsene i takseringsforskriften avvek sjelden fra det som fulgte av de tilsvarende forskuddssatsene. For næringslivet har det vært kompliserende og mindre forutsigbart å forholde seg til dobbelt sett av satser for henholdsvis forskuddstrekk og skattefastsetting. Som en forenkling for alle parter er det derfor vedtatt at satser for naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser som har betydning for forskuddsutskrivingen, kun fastsettes én gang og da i forskuddsutskrivingen før inntektsåret.

Tiltak 32 **Konkursregisterforskriften – lettere tilgang på opplysninger om konkurskarantene**

Departement	JD
Forslag	Høring – Endring i konkursregisterforskriften (offentliggjøring av opplysninger om konkurskarantene mv.)
Forslagsdato	07.03.2019
Vedtak	Forskrift om endring i forskrift om konkursregisteret og om kunngjøringer etter konkursloven (FOR-2019-12-04-1632)
Vedtaksdato	04.12.2019
Regelverk	Konkursregisterforskriften § 10 annet ledd
I kraft	01.04.2020
Omtale	Endringen går ut på å gjøre opplysninger om konkurskarantene i Konkursregisteret lettere tilgjengelige. Tidligere måtte man oppgi fødselsnummeret til den man ønsket opplysninger om. Endringen åpner for oppslag på personnavn.

Tiltak 33 Eksport av mat – ny forskrift

Departement	LMD
Forslag	Forslag til mateksportforskrift
Forslagsdato	29.05.2018
Vedtak	Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet
Vedtaksdato	18.06.2020
Regelverk	Mateksportforskriften (FOR-2020-06-18-1547)
I kraft	15.07.2020
Omtale	Matdepartementene, dvs. Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet, har fastsatt en ny mateksportforskrift som gjelder all norsk mat. Forskriften samler krav og retningslinjer for eksport av mat på en plass, og vil bidra til effektivisering av Mattilsynets arbeid med eksportsertifikater. Norge er en av verdens største eksportører av sjømat, og majoriteten av sertifikatene som Mattilsynet utsteder, gjelder eksport av sjømat. Derfor blir denne forskriften spesielt viktig for sjømatnæringen ved at det nå finnes klare og tilgjengelige regler som regulerer sertifikatutstedelsen og som tydeliggjør hvilket ansvar som ligger hos produsenter og hos eksportører i forbindelse med eksport til land utenfor EØS.

Tiltak 34 Yrkestransportloven – forenklinger i drosjereguleringen

Departement	SD
Forslag	Høring – Endring av drosjereguleringen – oppheving av behovsprøvingen mv.
Forslagsdato	01.10.2018
Fremmet	Prop. 70 L (2018–2019) Endringer i yrkestransportlova (oppheving av behovsprøvingen for drosje mv.)
Fremmet dato	10.04.2019
Vedtak	Lowvedtak 64 (2018–2019), jf. Innst. 300 L (2018–2019)
Vedtaksdato	04.06.2019
Regelverk	Yrkestransportloven og yrkestransportforskriften
I kraft	01.11.2020
Omtale	Stortinget vedtok våren 2019 endringer i yrkestransportloven som skal legge til rette for et bedre drosjetilbud og lavere etableringsbarrierer i næringen. Lov- og forskriftsendringene trådte i kraft 1. november 2020, og innebærer bl.a. følgende endringer: antallsreguleringen og driveplikten er opphevet, kravet om fagkompetanse for løyehavere er opphevet, men det innføres krav til fagkompetanse for sjåfør, og tilknytningsplikten til drosjesentral er opphevet, slik at løyehaverne står fritt til å organisere seg på andre måter.

Tiltak 35 Lov om vern av forretningshemmeligheter – klarere og mer forutberegnelig regelverk

Departement	JD
Forslag	Høring om utkast til ny lov om vern av forretningshemmeligheter – gjennomføring av EUs forretningshemmelighetsdirektiv i norsk rett
Forslagsdato	26.11.2018
Fremmet	Prop. 5 LS (2019–2020) Lov om vern av forretningshemmeligheter (forretningshemmelighetsloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 91/2019 av 29. mars 2019 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2016/943 (forretningshemmelighetsdirektivet)
Fremmet dato	18.10.2019
Vedtak	Lovvedtak 44 (2019–2020), jf. Innst. 161 L (2019–2020)
Vedtaksdato	25.02.2020
Regelverk	Forretningshemmelighetsloven
I kraft	01.01.2021
Omtale	<p>Loven viderefører i stor grad tidligere rett, men klargjør vernets innhold og rekkevidde ved at regler som er utviklet av domstolene nå vil fremgå mer uttrykkelig. På enkelte punkter vil loven innebære en styrking av vernet av forretningshemmeligheter, blant annet fordi det etableres et mer detaljert og nyansert regelverk for håndheving av forretningshemmeligheter.</p> <p>Lovforslaget samler tidligere fragmentert, og dels overlappende regelverk om vern av forretningshemmeligheter, i én lov. Lovreguleringen blir klarere og vil gi økt forutberegnelighet for næringslivet og arbeidstakere.</p>

Tiltak 36 Redusert oppbevaringstid for tolldokumentasjon

Departement	FIN
Forslag	Høring – endring av oppbevaringstid for oppbevaringspliktige dokumenter – tollforskriften § 4-12
Forslagsdato	17.11.2020
Vedtak	Tolldirektoratet: Forskrift om endring i forskrift til lov om toll og vareførsel (FOR-2021-01-27-231)

Vedtaksdato	27.01.2021
Regelverk	Tollforskriften § 4-12-1
I kraft	01.02.2021
Omtale	Oppbevaringstiden for regnskapsmateriale etter bokføringsloven ble i 2014 redusert fra ti til fem år. Oppbevaringstiden for tolldokumenter ble den gang ikke redusert tilsvarende. Reglene er nå samordnet ved at oppbevaringstiden for tolldeklarasjoner og tilhørende grunnlagsdokumenter også er fem år. Endringen gjelder fra 1. februar 2021, og er inntatt i tollforskriften § 4-12-1. Tollmyndighetene kan i forbindelse med kontroll pålegge den som har gitt deklarasjon, å oppbevare deklarasjonen og grunnlags-dokumenter i mer enn fem år.

9.4 Digitalisering mm. – ikke-estimerte tiltak

Tiltak 37 Produksjons- og avløsertilskudd – forenklet og mer effektiv søknadsprosess (Landbruksdirektoratets digitaliserings-prosjekt eStil PT)

Departement	LMD
I kraft	01.01.2018
Omtale	Landbruksdirektoratets digitaliseringsprosjekt eStil PT er et fagsystem for produksjonstilskudd og avløsertilskudd. Dette ble tatt i bruk i 2017, men den første utbetalingen skjedde i februar 2018. Systemet forenkler søknadsprosessen vesentlig for brukerne og gir gevinster i behandlingen og kontroll av søknadene fram til utbetaling. Systemet er også mer driftssikkert og næringen får en betydelig del av tilskuddsmidlene utbetalt tidligere på året.

Tiltak 38 Varemerker, design og patenter – enklere søknader

Departement	NFD
I kraft	14.09.2018
Omtale	I 2018 etablerte Patentstyret en ny, digital måte å søke design, varemerke og patent på. Verktøyet gjør det mulig å skrive søknad, sende, betale og få kvittering i én operasjon, samtidig som man blir ledet gjennom søknaden trinn for trinn.

Tiltak 39 E-guide for utelivsbransjen – veiledning

Departement	ASD
I kraft	15.02.2019

Omtale Myndighetene har sammen med partene i utelivsbransjen utarbeidet en e-guide for å gjøre det enklere å starte og drive virksomhet etter gjeldende regelverk. Veilederen besvarer aktuelle spørsmål om engangs- og løpende plikter en nyetablerer i serveringsbransjen trenger svar på. E-guiden er et resultat av regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet, og er et eksempel på tverretattlig samarbeid for å gjøre det enklere for virksomheter å drive seriøst.

Tiltak 40 E-bevis for offentlige anskaffelser (anskaffelsesattest)

Departement NFD

I kraft 01.04.2019

Omtale Bedrifter som deltar i konkurranser om offentlige anskaffelser, må levere firmaattest og skatteattest. Attestene inneholder opplysninger som allerede er rapportert til det offentlige. Med E-bevis, en ny teknisk løsning, får offentlige oppdragsgivere tilgang til de opplysningene de trenger, uten at bedriftene selv må sende dem inn. Dette forenkler anskaffelsesprosessen for både offentlige innkjøpere og næringslivet. For oppdragsgiverne medfører eBevis også en forbedring fordi opplysningene er oppdaterte. E-bevis er utviklet i et samarbeid mellom Brønnøysundregistrene, Skatte-etaten og Difi.

Tiltak 41 Lønnstilskudd, inkluderingstilskudd og mentorordningen – forenklinger ved bruk av ordningene

Departement ASD

I kraft 01.07.2019

Omtale Fra slutten av januar 2019 kan arbeidsgivere søke om arbeidsmarkedstiltak og tilskudd digitalt i Altinn. Digitale søknadsskjemaer vil i første omgang bli tilgjengelig for tiltakene: (1) lønnstilskudd (midlertidig og varig), (2) tilskudd til mentor og (3) inkluderingstilskudd. Søknadsprosessen er enklere for arbeidsgivere, blant annet fordi man slipper manuell utfylling, utskrift, skanning og forsendelse per post. Utfylling og innsending gjøres digitalt i Altinn; her fylles også deler av bedriftsinformasjonen ut automatisk. Søknadsskjemaene har også innebygde støttefunksjoner som gjør utfyllingen enklere.

For å forenkle bruken av lønnstilskudd, både for NAV og arbeidsgivere, innføres det faste, standardiserte støttesatser.

Tiltak 42 Arbeidstidssøknader – digitale skjema, bedre veiledning

Departement ASD

I kraft	01.09.2019
Omtale	Det er vedtatt overgang til digital søknad for alle som skal søke Arbeidstilsynet om gjennomsnittsberegning av arbeidstid eller utvidet overtid.

Gjennomsnittsberegning av alminnelig arbeidstid åpner for en alternativ fordeling av arbeidstiden. Arbeidstakeren kan i perioder jobbe mer enn grensen for alminnelig arbeidstid, mot tilsvarende mindre i andre perioder. I gjennomsnitt skal arbeidstiden likevel ikke overstige grensene i arbeidsmiljøregelverket. Arbeid ut over disse grensene for alminnelig arbeidstid, er overtidsarbeid. Både gjennomsnittsberegning og utvidet overtidsarbeid kan i noen tilfeller være søknadspliktig til Arbeidstilsynet. Siden begge søknadene krever detaljerte opplysninger og dokumentasjon i form av vedlegg, har søknadsprosessen ofte vært omfattende for søkerne.

De digitale skjemaene gir søkerne bedre hjelp til å fylle ut alle de opplysningene som er nødvendige for at Arbeidstilsynet skal kunne behandle søknaden. Løsningen vil trolig også føre til kortere saksbehandlingstid.

Tiltak 43 Min side for arbeidsgiver – bedre oversikt, dialog og samhandling med NAV

Departement	ASD
I kraft	02.09.2019
Omtale	Arbeidsgivere har ønsket seg bedre oversikt over NAVs tjenester, samt dialog og samhandling med NAV. Siden som er lansert er en tidlig versjon, som vil bli utvidet med nye tjenester fortløpende.

Disse NAV-tjenestene er nå tilgjengelig via innlogging med ID porten: (1) Sykmeldte: Arbeidsgiveren finner informasjon om hvor mange sykmeldte som skal følges opp, og varsler om antall nye uleste sykmeldinger. De kan også navigere seg til digital sykefraværsoppfølging/Dine sykmeldte. (2) Rekruttering: Arbeidsgiveren ser hvor mange aktive stillingsannonser bedriften har publisert på arbeidsplassen.no, og kan navigere seg inn til «Vår side» på arbeidsplassen.no. (3) Skjema på Altinn: Tilgang til digitale søknader om lønnskudd, inkluderingstilskudd, tilskudd til mentor og tilskudd til ekspertbistand. (4) Arbeidstrening: Arbeidsgiveren ser hvor mange digitale avtaler om arbeidstrening som er påbegynt, mangler godkjenning eller er klare til oppstart. De kan gå videre inn i løsningen for å følge opp avtalene. (5) Inntektsmelding: Lenke til inntektsmeldingen i Altinn. (6) Bedriftsprofil: Arbeidsgiveren finner nøkkelinformasjon om bedriften, som hentes fra Enhetsregisteret. (7) Bli oppringt av NAV: Kontaktskjema med temavalg «Rekruttering», «Rekruttering med tilretteleggingsbehov», «Arbeidstrening», «Forebygge sykefravær», «Oppfølging av arbeidstaker» og «Annet». (8) Arbeidsgivertelefonen: Lenke til Arbeidsgivertelefonen.

Tiltak 44 Arbeidstilsynets forenklingstiltak

Departement	ASD
-------------	-----

I kraft	06.04.2020
Omtale	<p>Arbeidstilsynet samarbeider med andre aktuelle etater om informasjonsdeling, som gir gevinst ved at informasjonen da ikke trenges å etterspørres fra virksomhetene. Arbeidstilsynet innhenter data fra ulike offentlige og private registre, som gir informasjon om risikoprofil for virksomhetene, og dette gjør at Arbeidstilsynet i mindre grad trenger å følge opp de som håndterer sitt eget arbeidsmiljø godt og at de som ikke håndterer arbeidsmiljøet på en god nok måte får økt sannsynlighet for oppfølging.</p> <p>Arbeidstilsynet har videre innført et gratis hjelpeverktøy for virksomheter, som gjør det enkelt for virksomhetene å vurdere egen risiko knyttet til arbeidsmiljø, vurdere tiltak og få oversikt over gjennomføringen av disse. Verktøyet, Risikohjelpen.no, er utviklet for enkelte bransjer, og etaten har fokus på utvidelse til flere bransjer.</p>

Tiltak 45 Automatisk bokføring av bondens produksjons- og avløser-tilskudd via samtykke til regnskapsfører (OPS landbruk)

Departement	LMD
I kraft	01.06.2019
Omtale	<p>Landbruksdirektoratet tilrettelegger tilskuddsbrev for produksjons- og avløsertilskudd i maskinlesbar form til bonden. Bonden kan via en digital samtykkeløsning som er utviklet av Landbrukets Dataflyt gi tilgang til regnskapsfører for bruk av dataene. Avregning av produksjonstilskudd kan da bokføres automatisk i bondens regnskap. Dette ble tidligere gjort manuelt basert på opplysningene i tilskuddsbrevet. Løsningen forutsetter at bonden har gitt sin regnskapsfører samtykke til bruk av dataene. Løsningen gir vesentlige tidsbesparelser for bonden og regnskapsfører, og sikrer god datakvalitet. Løsningen er blitt til gjennom et offentlig-privat samarbeid mellom Landbruksdirektoratet og Landbrukets dataflyt.</p>

Utgitt av:
Nærings- og fiskeridepartementet

Bestilling av publikasjoner:
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
www.publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00
Publikasjoner er også tilgjengelige på:
www.regjeringen.no

Publikasjonskode: W-0040 B

Omslagsillustrasjon: Colourbox

Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon 10/2021

